

до машини, що ускладнило дії поліції щодо розшуку злочинців у зв'язку із втратою часу.

20.10.2019 року на території Рівенської області група озброєних осіб проникла на територію фермерського господарства і здійснила розбійний напад на два орендованих вантажних автомобілі із 40 тонами сої. Водіїв під загрозою застосування фізичного насильства змусили їхати в обумовленому злочинцями напрямку. В ході проведення першочергових заходів, причетних до злочину осіб було затримано [3].

Як видно із наведених прикладів, часто мають випадки вчинення злочинів у відношенні водіїв членами організованих злочинних груп. А щодо водіїв, які здійснюють міжнародні перевезення – також і членами злочинних організацій з транснаціональними зв'язками [4].

Опис характерних ознак безвісних зникнень водіїв транспортних засобів потребує детального вивчення і на думку автора, повинен бути предметом подальших наукових розробок.

Список використаних джерел

1. Пономаренко Ю. Г. Кримінологічна характеристика злочинності у сфері незаконного наркообігу. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*, 2003, 23.с.

2. Никифорчук Д.Й., Чемерис Д.Д. Актуальні проблеми розшуку безвісти зниклих водіїв автотранспортних засобів. *Юридичний часопис Національної академії внутрішніх справ*. 2019. № 1 (17). С. 22–29.

3. МВС України. Національна поліція України. Офіційний сайт. Новини. URL: <https://mvs.gov.ua/>

4. Никифорчук Д.Й., Чемерис Д.Д. Актуальні проблеми протидії транзиту наркотиків територією України до Європи. 6th International Scientific Conference “Science progress in European countries: new concepts and modern solutions”: Papers of the 6th International Scientific Conference. April 19, 2019, Stuttgart, Germany. Pp. 223–236.

Політова Анна Сергіївна,

доцент кафедри юридичних дисциплін
Донецького юридичного інституту МВС
України, кандидат юридичних наук,
доцент

АСПЕКТИ ПРОТИДІЇ ТОРГІВЛІ ЛЮДЬМИ

Анотація. У статті проаналізовано стан протидії торгівлі людьми в Україні.

Ключові слова: протидія, торгівля людьми, порушення прав, рабство, злочинність

Summary. The article analyzes the state of combating trafficking in human beings in Ukraine.

Keywords: counteraction, human trafficking, violation of rights, slavery, crime

1. Протягом майже 20 років у висвітленні проблеми торгівлі людьми в Україні простежується певна однобокість. Майже усі дослідники цієї проблеми відзначають такі аспекти торгівлі людьми. По-перше, торгівля людьми є однією з найжорстокіших форм порушення основних прав і свобод людини. По-друге, торгівля людьми визнається одним із найнебезпечніших посягань на волю особи і у нормах національного законодавства України, і в ратифікованих Україною міжнародних договорах. У лютому 2004 р. Україною ратифіковано Конвенцію Організації Об'єднаних Націй проти транснаціональної організованої злочинності і протоколи, які доповнюють Конвенцію: Протокол проти незаконного ввезення мігрантів по суші, морю і повітрю та Протокол про попередження і припинення торгівлі людьми, особливо жінками і дітьми, і покарання за неї.

Проте, якщо уважно проаналізувати вищезазначене, то можна відзначити, що торгівля людьми – це реальність нашого часу, яка, незважаючи на те, що рабство було скасовано понад 200 років тому, сучасність поновила цей інститут подібний до рабства. Щороку близько 4,5 млн. чоловіків, жінок і дітей купуються, продаються, переміщуються та утримуються проти їх волі в умовах, подібних до рабства. Це вказує на те, що торгівля людьми, поряд із торгівлею зброєю та наркотичними засобами, за оцінками експертів, є однією із найприбутковіших сфер діяльності організованої злочинності. Вона є міжнародним злочиним, що поширюється та поглиблюється в тих державах, які є слабшими за економічним і соціальним розвитком населення. За даними експертів ООН, у світовому рейтингу надприбуткового кримінального бізнесу торгівля жінками з метою використання у підпільній секс-індустрії посіла третє місце після торгівлі зброєю та наркотиками, і оцінюється в межах 7-12 мільярдів доларів на рік.

Отже, для України сьогодні така проблема створює загрозу безпеці людині, суспільства та відповідно національній безпеці в цілому та є досить болючою проблемою. Це пов'язано з тим, що наша держава очолює список країн, котрі потерпають від торгівлі людьми. Згідно доповіді Державного департаменту США про нелегальну торгівлю людьми у світі, Україна належить до держав, де для боротьби з цим явищем докладается недостатньо зусиль.

2. За даними Міжнародної організації з міграції (далі – МОМ), загальнодержавні тенденції щодо форм експлуатації торгівлі людьми суттєво змінилися у порівнянні з 2007 р. Якщо у 2007 р. постраждалих (статус постраждалих та потерпілих осіб від торгівлі людьми має відмінності) використовували переважно для сексуальної форми

експлуатації – це 1079 постраждалих, які звернулися до МОМ; тоді як у 2017 році питома вага кількості постраждалих торгівлі людьми з трудовою експлуатації становить 90% а це 1134 постраждалих, які звернулися до МОМ [1].

Основною країною призначення для торгівлі людьми з України залишається Росія (67 % випадків у 2016 р.), друге місце посідають країни-члени Європейського Союзу, звідки повернулося 17 % постраждалих осіб, з них понад 86 % постраждали у Польщі, решта – в Італії, Німеччині, Греції, Фінляндії, Литві, Австрії, Чехії та Великобританії. Кількість осіб, які постраждали від внутрішньої торгівлі людьми, зростає і в минулому році становила 9 % від загальної кількості випадків [2].

Щодо офіційної статистичної інформації Генеральної прокуратури України. У 2013 р. обліковано 131 випадок торгівлі людьми, у 2014 р. – 118 випадків, у 2015 р. – 110, у 2016 р. – 115. Аналізуючи ці статичні дані В. С. Батиргареева відзначає, що цифри говорять про те, що події останніх років, пов'язаних з конфліктом на Сході країни та проведенням там антитерористичної операції, а так само пов'язаних з анексією Автономної Республіки Крим, не вплинули на офіційний рівень торгівлі людьми в Україні. Ось і перша омана, сутність якої якраз і полягає в тому, що ці події нібито істотно відбилися у динаміці (звісно ж, зростанні) злочинів, передбачених ст. 149 КК України. Повторимося, офіційна статистика – а це реальність – свідчить про достатньо стабільну картину із цим видом злочинних проявів у нашій країні [3, с. 50]. Але з В.С. Батиргареевою можна не погодитися, оскільки у 2017 р. було обліковано 342 випадки торгівлі людьми, у 2018 р. – 270, у 2019 р. – 320, що говорить про збільшення випадків виявлення правоохоронними органами цих злочинів і вони вже не мають настільки латентний характер.

Цікавим є те, що статистика із Міністерства соціальної політики за останній рік говорить наступне: кількість осіб, яким встановлено статус особи, яка постраждала від торгівлі людьми становить 157 осіб; кількість осіб, які потерпіли від злочинів, передбачених ст. 149 КК України становить 190 осіб. Але ці статистичні дані говорять про те, що оцінити реальні масштаби торгівлі людьми в Україні важко.

3. Вивчення протидії торгівлі людьми в Україні було б поверховим без дослідження законодавства. Так, 21 вересня 2010 року Верховною Радою України була ратифікована Конвенцію Ради Європи «Про заходи щодо протидії торгівлі людьми», яка застосовується до всіх форм торгівлі людьми, незалежно від того, національними чи транснаціональними вони є, пов'язані чи не пов'язані з організованою злочинністю. 20 вересня 2011 року Верховною радою України прийнято Закон України «Про протидію торгівлі людьми», яким визначено організаційно-правові засади протидії торгівлі людьми, гарантії гендерної рівності, основні напрями державної політики та засади

міжнародного співробітництва у цій сфері, повноваження органів виконавчої влади, порядок встановлення статусу осіб, які постраждали від торгівлі людьми, та порядок надання допомоги таким особам.

Ще одним нормативно-правовим актом у сфері протидії торгівлі людьми є розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.11.2015 № 1393-р «Про затвердження плану дій з реалізації Національної стратегії у сфері прав людини на період до 2020 року», де передбачено також виконання заходів, спрямованих на протидію гендерному насильству, торгівлі людьми та рабству, створення ефективної системи протидії усім формам гендерного насильства, торгівлі людьми та рабства, надання якісної допомоги жертвам. Цікавим також є те, що відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 18.01.2012 № 29 «Про національного координатора у сфері протидії торгівлі людьми» визначено Міністерство соціальної політики національним координатором у сфері протидії торгівлі людьми.

Отже, не дивлячись на те, що в Україні робиться все можливе щодо протидії торгівлі людьми як сучасної форми рабства, сьогодні є нагальним подальше вдосконалення законодавства, форм і методів практичної діяльності правоохоронних органів та інших державних та міжнародних організацій. Серед питань, які потребують розв'язання підготовка кадрів для суду, прокуратури і Національної поліції України для розслідування злочинів цієї категорії.

Список використаних джерел

1. Статистичні дані щодо протидії торгівлі людьми в Україні, грудень 2019. URL: http://iom.org.ua/sites/default/files/iom_counter_trafficking_programme_2019_ukr.pdf (Дата звернення 23.04.2020).

2. В Україні почастишали випадки торгівлі людьми та рабства. Як не стати жертвою? URL: https://zik.ua/news/2017/03/28/v_ukraini_pochastishaly_vypadky_torgivli_lyudmy_ta_rabstva_yak_ne_staty_10_69197.

3. Батиргареева В. С. Торговля людьми в Україні: реальність та омана. Актуальні питання боротьби з торгівлею людьми в умовах проведення антитерористичної операції (збройного конфлікту) : Збірник матеріалів міжнародного круглого столу (м. Маріуполь, 18 трав. 2017 р.). Київ : ВД «Дакор», 2017. С. 31–37.

Поліщук Геннадій Сергійович,

професор кафедри кримінології та кримінально-виконавчого права Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

**АНТИСУЇЦИДАЛЬНА СПЕЦИФІКАЦІЯ РОБОТИ ВІДДІЛЕНЬ
СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ**